

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI, TUDOMÁNYOS ES SZÉPIRODALMI LAP.

A „Kolozsvári Közlöny“ megjelenik minden Vasárnap és Csütörtökön reggel.

Szerkesztési szállítás:

piacz-sor, Dietrich-ház 277 sz. a hová a lapot illető küldemények, u. m. dolgozatok, hirdetések, a szerkesztőségnek szánt nyomtatványok példányai, s a reclamációk utasítandók. Bérmentetlen leveleket csak rendes dolgozóztársainktól fogadunk el. Közre nem bocsátható közleményeket nem teszünk félre, hanem elégetjük.

A „Kolozsvári Közlöny“ ro előzetes minden cs. kir. postahivatalnál, Kolozsvárt Stein János ur középüctői könyvkereskedésében, hová a posta által küldendő pénzes levelek is czimezendők. Előfizetési ár postai szétküldéssel vagy házhoz kihordással: negyed évre 2 ft 40 kr. fél évre 5 ft egész évre 10 ft. p. p.

Hirdetések:

négyezer hasábozott sorát 4 ezüst krajczárért, iró dalmiakat 2 krért közöljük.

A „KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY“ folyó évi ápril. 1-jén kezdve hetenként háromszor, a mostani nagy ívrétben és csinosabb betűkkel nyomva, fog megjelenni. Előfizetési ára kihordással vagy postai szétküldéssel negyedévre 3 ft. p. p. fél évre 6 ft. p. p. Az előfizetési pénzek „Stein János ur kolozsvári könyvkereskedésébe“ bérmentesen küldendők be. Azon t. előfizetőink, a kik egész vagy fél évre fizettek elő, a már beküldött díjért fogják e lapokat kapni.

Közlemény az erdélyi muzeum-egyleti ajánlatok iránt.

XXII.

880.) Székely-Udvarhely városközsége	500 p. ft.
881.) Horváth József ur	500 „
882.) B. Bánffy Elek	100 „
883.) Kovács László ur	100 „
884.) Bartha Sámuel ur	100 „
885.) Tunyogi Cs. József tanár ur	1640 „
— 1697-ig Erdély három fejedelmének sából, 30-adból, magán és községeiből, dézmákból való jövedelméről, udvarrészére, háztartására, hadaira tett költségeiről s végre az udvartartás módjáról 140 dr. eredeti irományokat.	
886.) Kuliseky János ur	100 „
e fölött két rendes részvényt	10 „
887.) Solymosi Károly polgármester ur egyszer mindenkorra	8 „
888.) Solymosi Károly, Pál és József testvérek 150—200 dr. könyvet.	
889.) Pataki Pál ev. ref. tanár ur	5 „
890.) Farczádi Sándor ur	5 „
891.) Demjén Zsigmond ur	5 „
892.) Kovács Domokos ur	5 „
893.) Horváth Farkas mérnök ur	5 „
894.) Bacsoni Adam ev. ref. lelkész	5 „
895.) Boér János, székely-udvarhelyi polgár	5 „
896.) Szakács Mózes ref. papjelölt	5 „
897.) Veres János szaktanító	5 „
898.) Timár-czéh Udvarhelyen két részvényt	10 „
899.) Szűcs-czéh Udvarhelyt évenként	2 „
ismét egyszer mindenkorra	2 „
900.) Csizmadia-czéh Udvarhelyt egyszer mindenkorra	5 „
901.) Mészáros-czéh Udvarhelyt egyszer mindenkorra	2 „

902.) Szabó-czéh Udv. egysz. mind.	1 „
903.) Lakatos-czéh Udvarhelyt egyszer mindenkorra	1 „
904.) Fazekas-czéh Udvarhelyt egyszer mindenkorra	1 „
905.) Szigyártó-czéh Udvarh. egyszer mindenkorra	1 „
906.) Puskás Gergely egysz. mind.	2 „
907.) Lengyel és társa Udvarhelyt egyszer mindenkorra	2 „
908.) Karácson József egysz. m.	1 „
909.) Szenkovics Miklós egysz. m.	1 „
910.) Bodrogi György egysz. m.	1 „
911.) Pál Antal egysz. mind.	1 „
912.) Boros Károly egysz. mind.	1 „
913.) Gyertyánfy Jónás egysz. m.	1 „
914.) Betrási M. egysz. mind.	2 „
915.) Wolf Antal egysz. mind.	30 p. kr.

(Polytatás következik.)

A d o ü g y.

VI.

Mint utolsó segédeszközről, az erdélyi vaspályáról akarok szólni. A m. kormány segédkezett nyújthat, s egy jobb jövődö alapját teheti le, vagy megfordítva már is évről évre hanyatló hazánktól az utolsó remény sugarát is el veheti a tervezett vaspályák közül egyiknek vagy a másiknak megerősítése által. Nem akarok a „Siebenbürger Bote“ 15-dik számába a „Temesvarer Zeitung“-ból átvett cikkre felelni; mert valóban nem tudja az ember, boszszankodjék-e rajta vagy nevesse? miután vagy azt képzeli a tisztelt cikkíró, hogy csak oly egyéneknek ir, kik elhiszik, hogy a fejr is fekete, ha ő mondja; miután oly állításokat erősít, melyek aaptalanságot bárki, a ki csak Erdély geographiai állásával legkevésbé is esmeretes, átláthatja, vagy pedig maga a cikkíró nem esméri Erdélyt, s mégis egy oly országnak akarja a vasut által materialis jólétét elősegíteni, melyet ő teljességgel nem ismer. Ez esetben ő csak szánnivaló. Ha cikk iró azt kívánta volna bízonyítani, hogy Szeben-felé kell a pályát vinni és nem Kolozsvárfelé, mert Szeben érdeke azt kívánja, azt senki tőle rosz néven nem vette volna; de hogy azt állítja és kívánja bízonyítani, hogy egy majdnem a határszálen irányuló vonal inkább kielégíti az ország érdekeit, mint egy az ország közepén viendő pálya:

valóban nevetséges. — A t. cikkíró okoskodása indokolásain azt kívánja bízonyítani, hogy az Erdélyben lakó nemzetek érdekeinek is elég van téve az általa pártolt pályával, mert Fejérvártól Balázsfalváig a magyar érdeke is képviselve lesz, de ezen állítása is tévedésen alapul; mert hogy ezen területen még a foradalom előtt is mily kevéssé volt a magyar elem képviselve, mindenké tudhatja, a foradalom alatt pedig azon környékeken a magyarság csak nem kiirtattatott. — De tegyük félre a feleletet, tegyük félre egyes város érdekeit, s ne legessük egyes nemzet igényeit, hanem higatán és minden előítélet nélkül tekintsük át, hogy ha egy társaság egy pályát akar építeni, a magas kormánynak beléegyezésével — miután ugy sem a mipénzünk fog épülni, melyeknek van előnye a másik fellet ránk nézve? és melyik léssen üdvös? és melyik kártékony? A vaspálya melyet a Maros jobb partja mellett fel egész Tövisig és innen a Küküllő mellett fel Sejkig, Sejktől Szebenig és Szebentől Brassóig akar vinni, nem hogy Erdélynek hasznára és javára szolgálja; hanem ellenkezőleg annak megromlására épülne, semmi más haszna az országnak nem lévén benne, mint hogy majd ama határszálen fekvő egyes helységek a gözszekeknek füstölő kúrtójében gyönyörködjenek. — Ezzel nem akarom állítani, hogy azon környékek, melyen a pálya átvonul, hasznára ne volna; hanem az országra nézve nem hogy hasznos, de sőt éppen káros lenne. — Ezen vaspálya nem csak országunk s még kevésbé Kolozsvár vagy Szeben érdekében fog épülni, mert mind a kettő tekintély nélkül város, s az ezeztől rémélhető jövedelem csekélyebb, hogy sem döntő befolyással lehessen a pálya-építésre. — De miután a keletet nyugotál egybekötő vonalnak legtermészetesebb útja Erdélyen át lehet; nagyon kívánatos, hogy az ott vágjon az országon keresztül, hol az egész, nem pedig egyes városok érdekei kívánják. — Akár az ország belkereskedését, akár geographiai fekvését, akár a vállalkozó társaság lehető jövedelmét vesszük tekintetbe, mindenik esetben a várad-brassói vonal előnnyel fog bírni. — Belkereskedésünkre, azaz természetmennyéink eladhatására az arad-szebeni-brassói vonal

csak halálos dőfés lenne. — Ugyanis két főbb természetmennyünk: a gabona és bor piaccza a bányavidékek és a székely föld; már ha a pálya Aradról a Maros mellett jönne és Szebentől Brassóig a határszálen menne, mi volna természetesebb, mint hogy ezen két természetmenny közül könnyebb szállítás mellett az egyiket a Bánát, a másikat Oláhország fogja adni, míg a Szilágyság, a Szamosok tere, a Mezőség Erdélynek gabonátára, a Felső-Maros tere és a Küküllő vidékei a vaspályától távolság, az utak rosszassága miatt, a szomszéd két országból behozott természetmennyekkel a versenyt ki nem állhatván, elszegényednek, mert e pálya a mi természetmennyünknek az árát annyira le fogja szállítani, hogy a földirtokos adóját sem lesz képes fizetni. — De előnnyel bír a várad-brassói vonal Erdélyre nézve azért is, hogy az ország közepén minden völgyeken s termékenyebb részeken keresztül menvén, vagy közelében haladván el, a pályához mindent könnyebben s olcsóbban szállithatunk, s így nem fog annyira félteni, hogy a szomszéd országok lepi el piacainkat természetmennyel és saját természetmennyéinket kizárják.

De a pálya jövedelmezése tekintetében is előnnyel bír, mert nem az egyes faluk sokasága teszi a pálya jövedelmezését, amár a n-várad-brassói e tekintetben sem áll hátrább, sőt elebb az arad, szeben, brassói vonalnál, hanem jövedelmezesebb, ha mentől több városokat érint; az aradi vonal pedig Erdélyben egész Brassóig csak Fejérvárt, Szebent és Fogarast érinti, ezen kívül az országnak egyik legkisebb kerülettel bíróságát, míg a várad-brassói vonal a következő városok és sóbányák közelében vonul el, u. m. Kolozsvár, Torda, Enyed, Medgyes, Erzsébetváros, Segesvár, és Köhalom, meg a tordai és marosujvári sóbányák mellett. Erős és őszinte meggyőződéssem annyira károsnak látja az arad-szeben-brassói vonalt az egész országra nézve, miképp inkább azt ohajtom, hogy teljességgel ne vonuljon vasut Erdélyen át, mint hogy csak az arad-szebeni létesüljön. Még csak azt akarom megjegyezni, hogy ezt nem tulbuzgó magyar érdekből ohajtom; mert a Várad, Kolozsvár s a N-Küküllő mellett Brassó felé építendő vonal minden

TÁRCSA.

CZILIKE.

(Beszély, mely a „Société des gens de lettres“ által tavaly kiütött pályadijak közül az első rendű nyerte.)

Iria: Fortoul, fordította: Turul.

(Folytatás.)

Egyszerre a Frumence agyán egy új gondolat villant át. Kezei összezokolta, tekintete merev lön és tompa hangon szólt: — Róbert... az a tegnapi aszszony a pad végén, a kis leánykával... a kinek vonásai oly felütőleg ismereteseek... Czilike volt... hallja ön? Czilike, a mi leányunk... az én leányom volt gyermekével együtt! Zokogva, s hajukat tépve, mint két tébolyodott jártak a szobában fel s alá a legnagyobb izgatottság közt. — Róbert, szólt Frumence kissé lecsendesedvén, siessünk... Czilike szenved... Elővették a Czilike erszényét, azt telidesteli töltötték pénzzel, s kapva kalapjaikat, leindultak a lépcsőkökn. — Felkölsük Pétert? — Minek? mondá Frumence; hadd aludjék, szegény fiu! Ime, Róbert, még egy ember, a kivel nem bántunk ugy, a hogy kellett volna!... pedig ő tejestivér Czilikével. Így szólva csöndesen felnyitotta azon szoba ajtaját, a hol Péter aludott. A nap sugarai ide csak egy nyomoru kis nyilatlon szűrődtek be; ablaknak nem lehet nevezni. Ott aludott a szegény fiu egy hitvány szalmazsákon; minden rongyait magára vette, hogy ne fázzék.

— Róbert, szólt Frumence, nem fogjuk többet itt halatni Pétert... hisz itt nagyon nyirkos és hideg a lég... — Várjon csak! viszoná Róbert. És azzal lábujjhegyen kiment, a lehető gyorsan feljutott a lépcsőkökn, saját ágyáról felkapta jó, meleg takaróját, s avval ismét visszatért. — Frumence, segítsen; takarjuk be őt evvel. A gyöngéd gondolatot anynyi vigyázattal hajtottak végre, mint egy anya, a ki fél, hogy gyermekét fölébresszi. Aztán nagy óvatossá kitértek, s minden zaj nélkül betették az ajtót. Egy percig se haboztak bérkocsit fogadni fel, a mire még tegnap istenért se vesztegettek volna pénzt; azzal fölkeresték az intézetet, a hová Czilike volt adva. A tulajdonos azóta változott. Mindössze is nem sok utasítást nyerhetek az új tulajdonostól, de igen mégis anynyi biztatást, hogy ne hagyják félbe a nyomozást. Egész nap jöttek mentek; több mint száz házba betekintettek. Midőn az őj bekövetkezett fáradságtól kimerülten, fájdalomtól megtörőten tértek haza, a nélkül, hogy csak nyomába is juthattak volna annak, a ki előttük most oly kedves volt. Péter lámpával kezében, s egészen meghatva sietett az érkezők elibe. A fiu igen nyugtalanul töltötte az egész napot. Hogy is ne! Gazdái kimentek a háztól, mielőtt ő felkelt volna. Nem reggeliztek, s még csak jelét se adták életüknek... Aztán a Róbert ur paplana, melyet Péter felébredtekor magán talált... Minő rejtély!... De még inkább meg volt lepette, a midőn a két egyén egész lényében megváltozva tűnt fel előtte. — Schol, schol, még csak nyomára se akadtunk, barátom Péter; kitalál fel Frumence belépén: Péter nagy szemeket meresztett. E barátságos hang oly szokatlan volt. Csak látotta száját, csak tartotta kezében a lámpát és gépileg ismételte: Schol, schol! — Ah, pedig, folytatta Frumence, ha tudnád, hány ajtón zörgöttünk! ha tudnád, hogy minden szegényebb lakba beszöltünk, a mely únkba akadt leányunk keresése közben!... Pénzünket mind ott hagytuk, hallod fiam, mind ott hagytuk... De schol, még csak nyomára se akadtunk Czilikének... Oh, s pedig

ő ez idő alatt is szenved!

Ha valaha Péter bárgynak nézett ki, ugy e perczben leginkább igazolni látszott e véleményét. Arczjátéka izgatott lelkiállapotának kínos kifejezése volt. Nem értette át egészen a dolgok állását, de vette észre, hogy gazdái nagy változáson mentek át; s hogy Czilikét keresik, nem sokáig kétkedett.

— Czilike, Czilike! ah! — S majd elejté a lámpát. Tehát lelete azt egy lépcsőre; mert e jelenet színhelyéül ép a lépcsőzet alja szolgált. — Czilike! s e nevet dadogva, Péter keservesen zokogott.

— Tán láttad őt, szólj! sürgetődzék Róbert.

— Ő testvérem... tejestivérem. Igen, én láttam őt még tegnap, itt... e helyen. Szegény Czilike! oh uram, ne verjenek meg, hogy bebocsátottam a kis ajtón...

— Téged megverni, Péter, ezért bántani téged... istenem, hát hogy gondolsz ilyet?

— Kis gyermeke éhes volt, uram, s Czilike így szólt: Péter nem fog tőle sajnálni egy falat kenyert!... Ime, ezért jött. En odaadtam ebédemet; de az oly kevés vala...

Róbert a Péter jobbjá után nyúlt, s azt kezében tartotta. Ez pedig folytatta:

— Szegény aszszony! ő többször is volt itt. Mi oly ifjonta ismertük egymást; uraim... hisz tudják öök, hogy egy tej táplált mindkettőnk, mint csecsemőket. Soha, de soha se láttam őt oly szomorúnak, mint tegnap; azt mondta nekem: szenvedéseinek határa nincs messze már, egy jobb világba fog innét elköltözni. Még egyszer ohajtott fölmenni a szobába, a hol anyja meghalt, látni mind azt, a mi az övé volt. Es, oh uram, mily nemes és tiszta lélek az övé! Anyjának ócska muffját akarván kezébe venni, abból egy erszény hullott ki tele pénzzel. En azzonnal unszolni kezdém, hogy vegye el. Hibáztam ezzel, jól tudom... de, uraim, az első érzés... Ő szóltanul visszautasította egy kézmozdulattal ajánlatomat és odaült a zongorához, melyet fölnyitott... és aztán... aztán a legelső hangra elkezdte mindketten keservesen zokogni. Istene! ez oly gyászos percz volt.

rázza s anynyira elbizta magát ő szent hidegsége reactionarius hevében, hogy most a famosus márciusi napok táján térdig érő hóval borítja földünket, hogy az előtvaszi szegény ibolyáknak még csak árva sohajait se hallhatjuk. Azonban, hiszünk a tavasz mindenható erejében, hogy ha e czopfos — jégcsapos — chinai kérdésben néhány napra a rövidébbet húzná is, elvégre csakugyan sikerülend e hideg torie-ellenzékét szétverni s a téli természetet e megmerevült Chinát, mely mégis szereti magát menyinyi birodalomnak nevezni, egy két útközt után a közmozgalomnak és forgalomnak megnyitni.

* Beküldetett szerkesztőségünkhez: „Protestans Népönyvtár” szerkesztő Szederényi L. Első kötet. Gyula, 1857. Nyomatja s kiadja Réthy Lipót. Sr. 117 lap. Tartalom: Vallásbeli hitfelekezések. Apostoli kor története. Fari zeusok és sadduceusok. A keresztény evang. hitnek jótékony hatása. Lombok a reformatio történetéből. A magyarországi két prot. egyház jogait biztosító alaptörvény. A hűség áldozatai. A hűség hívatása. Miatyánk. Lélekfelemelkedés. Gyászhangok ft. Szederényi J. halálára. Téli napok. Énekek. Egyveleg.

Nemzeti színház. Március 11-kén: „Sorel Agnes,” drámai költemény 5 felvonásban, írta Grunich A. Ferencz. — Kik ez esti előadás jelen voltak, oly művelvezetben részesültek, a melynek méltánylására nem találunk elég frisseleg szavakat. Ha egy petrificálódott phrassissal akarunk élni, azt mondhatnók: H. Prielle Kornelia ez esti szerepében „felülmutta magát.” Művészi játéka méltán ragadta el a szép számú közönséget, mely zajos tapsokkal nyilvánította tetszését. A czimszerepet adá igaz művészi hevülettel és még is sz batossággal. Pesti (VII Károly) sok sikerrel játszott.

Március 12-kén: „Huszár csiny,” eredeti népszimű dalokkal 3 felvonásban, írta Yahot Imre. — Szerdahelyi Nelli csinosan énekelt, a közönség nem sok vonzót talált a darabban, s mi különösen azt jegyezzük meg, hogy egész nap és este is oly iszonyu orkán dühöngött városunk fölött, hogy előre tudtuk: miszerint ez este nem fogjuk látni a színházban a telkes kolozsvári közönséget. Bizony nem is láttuk.

Március 13-án: „Tenger és szerelem hullámjai,” dráma 5 felvonásban, írta Grillpacher F. fordította Komlósi Ida. — Ez este lépett fel először „a pesti nemzeti színház első rendű tagja” Komlósi Ida kisasszony mint vendég. Első megjelenésekor hosszan tartó, zajos tapsokkal üdvözöl a nagy számú közönség, mely magával ragadó, erőteljes játéka mindvégig feszült figyelemmel kísérte, tetszését többször élénken nyilvánította, s a jeles művésznőt minden jelenet után lelkesulten kihívta. A hatás, melylyel Komlósi Ida k. a. Heró jellemét minden árnyalataiban alakozdultatja, arczjátéka és hanghordozása által festé, általános volt. Nem tudjuk meny nyire viseltetik előszeretettel e szerep iránt, melyet első fellépéthez választott; anynyi bizonyos, hogy azon jeles művészi formában, mely egyik fő érdeme e darabnak, Heró eszményi jellege szabályos, de kissé üres idomokat nyer. A költő phantasiája folytonosan egy eszményi világban röpköd, s ha olykor akarátja ellenére is a való élet határai felé közeledik, visszacsarozzen és ismét tovaszáll az ideál világába, a mely csak képzelt világ, ábrándok világa. Ennek gyermeke Leander is, a kit Rónai személyesített kevés sikerrel. — Igen örvendünk Komlósi Ida k. a. megértekezésnek, mely közönségünket fellanygozta, mint látszik, s alkalmat nyújt közöny helyett közönségről beszélni, mely színházunkat minden helyein benépesítette.

Vegyes hírek.

+ Herczeg Schwarzenberg ő magassága, erdélyi kormányzó és tábornagy f. hó 10-kén d. 10 órakor örvendtes egészségi állapotban Szebenbe érkezett, s a katonai és polgári előjárók által tiszteletteljesen üdvözöltetett.

nak, miképpen lehetne jószáguk becsét emelni, jövedelmeket szaporítani. Ősi birtokukat inkább haszonbérbe adják, csak hogy nyugton és kényelmesen elkölthessék azt, a mit a bérllőktől kapni fognak.

Bizony azt mondom, hogy a meddig a munkát meg nem szeretjük, ezen ország nem lesz a miénk. Cicero azt állítja: Tantum scimus, quantum memoria tenemus, vagyis: a szellemi világban anynyi a tulajdonunk, a meddig tudásunk határa terjed. Ez az anynyi világban is áll, mert a menyinyit munkásságunk által elfoglalni képesek vagyunk, anynyit — és csak anynyit mondhatunk valósággal miénknek. Ismét egy bizonyosság, hogy az anynyi és szellemi törekvések nem állnak egymással szemközt, nem is oly távol egymástól, mint sokan hiszik.

Ha valamely társaságban azt állitanók, hogy a munka élvezet, kétségtelenül a legtöbb esetben kinevetetnénk. A társasági conventia azt követeli, hogy rendszeren csak oly beszéd tárgyalj hozzunk szönyegre, melyhez mindegyik a jelenlevők közül valamit szólhat, — sokan a munkáról csak anynyit mondhatnak, hogy vele semmi áron megbarátkozni nem akarnak. A munka élvezet, nem önállóvá teszi az embert a családában és az állami társaságban. Hát még a szellemi munkásság! Ha ifjaink csak próbálnak, például előbb az illető tudomány történetét olvasni, aztán, ha ez által annak multjával, haladásával és mostani tökélyével megismerkedtek, magát a tudományt (természetant, matematikát, vegytant, nyelvészetet vagy bármely mást) tanulmány tárgyává tenni, szíveikben sok jó hajlamok, melyek most szunyadnak, fölebrenednek. A tudomány halás azok iránt, kik vele foglalatalkodnak. Mindennap új ajándékok, meglepetések, elvezetel hoz híveinek, olyan élvezeteket, mely még akkor is megtartja ujdón zamatait, midőn tán balsors által minden egyéb ingerek és esztábotok ellen elomptunk. Ne aggódjunk azért, hogy vajmi sokszor szegény viszonyok közt tengődnek tudósaink, — mert a tudomány ha jellemmel párosul, előbb-utóbb mégis kivíjja elismertetését. Ha valóban megbarátkozunk a tudománnyal,

+ Resinár erdélyi falutól mintegy öt órányi távolságra eső kunyhóban a „Sieb. Bote” tudósítása szerint borzasztó gyilkosság követte. el. Dan Murkoju, 70 éves agastyánt, ki e kunyhó tulajdonosa és marhatenyész volt, három oláh rabló rohanta meg, a kik Murkoju testét izzó parázzsal égették, hogy adja elő pénzét, a mit ez tenni vonakodván, koponyáját és oldalcsontjait bezuzták. Feleségét csak megverték, öszszekötötték és egy pokrócczal betakarták. Ekkor föl-kutattak mindent és Murkojunak pénzét és értékes holmijének egy részét elvitték. A meggyilkolt felesége a tettesek egyikét se ismerte meg: de Doru Ferencz és Borloga V. cs. k. csen-dőrök buzgalmánál sikerült Resinárban az egyik büntényt felfedezni, a ki mindent bevallott és büntetésait megnevezte. A bűnösök egy nővel együtt, a ki részes volt, már át vannak adva a cs. k. országos törvényszéknek Szebenben.

+ Nemcsak a löport és a szappant találta német fel, hanem, a mint a N. Pr. Ztg.-ban olvassuk, már a „portemonnaie” feltalálásának érdeme is okvetetlen e nemzetnek tulajdonítandó ezután. Heue Károly, könyvkötő-legény volt az, a ki 1842-ben Drezdából New-Yorkba kivándorolván, egy ottani gyárban dolgozott, egyszer ersényét pénzével együtt ellopták, s e vesztesége feletti komor elmélkedése közben, a czelszerűbb szerkezetű pénzes tárczák készítése módját felfedezte. E találmány Amerikában, azután Angliában és Franciaországban és később Németországban is elterjedett. Ez árucikk készítése most ezeken meg ezeken foglalkoznak francia és német gyárakban, a minek következtében mi magyarok is elvagyunk látva tárczákkal. Csak olyan átkozott laposnak ne lennénk!

+ A növények vándorlásáról sok hypothésist állítottak már fel, jöllehet azoknak se lábuk, se szárnyuk nincs, hogy ide oda költözködhessenek, mégis tén, hogy ha vulkáni rázkódások a tenger fenekéről egy egy darab földet felszínre tolnak, azt a növények azonnal occupálják. Általában az a vélemény, hogy az ily növények magvát szél vagy hullámok hajtják, részint pedig emberek vagy állatok, különösen pedig a madarak hordják. Kopenhága környékén a közelebbi években számos oly növényt fedeztek fel, a melyek különben Olaszország és Európa déli tartományaiban tenyésznek. Ezeknek legtöbb faját az északi kemény tél kipusztította ugyan; de négy vagy ötféle acclimatizálódott, s vadon tenyész. Tüzetes vizsgálat után úgy találták, hogy ezen új növények magvaazon széná és szalmában voltak pakolva, a midőn azokat egy hadihajón a 40-ki években Rómából Kopenhágába szállították.

+ Mi az a milliárd? Az „Assemblée Nationale”-ban olvassuk: „Általában kevesen bírnak tiszta fogalommal, hogy egy milliárd, azaz: 1,000,000 frank ezsztben menyinyit tesz. Egy milliárd 5,000,000 kilogrammot (1 kil.—2 font körülbelül) nyom. Hogy szárazon tova leheszen szállítani, 2000 négy lovas szekérre lenne szükség, vizen pedig egy hajóra, mint a Noé bárkája, 300 rőf hosszú, 50 rőf széles, 30 rőf magas.” Ha ezen 5,000,000 kilogramme quadrától vastag rudakba kovacsoltatnák, 655 méter (1 m.—3 láb, 11,296 vonal) hosszúságra nyulnának ki, s ez elég lenne arra, hogy Páris egy 10 láb magas rászoattal vétessek körül. Ha egy milliárd frankot egymásvégébe raknánk, e sorozat 23:000,000 toise (hat párisi láb) hosszúságra nyulnék, a mi egyszer megkerülhetné földgömbünket, s még 750 lieu (francia mrfld) maradna fenn. Ha végül egy milliárd-ot Krisztus születésekor egy gépbe tettek volna, mely minden perczen egy frankot lők ki, e gépnek mostantól kezdve még 62 évig lenne mit kilönie.”

+ „A. Allg. Ztg.”-ban olvassuk, hogy a Bécsben sept. hó folytán tartandó európai statisztikai congressusra annak elnöke báró Reden által Pesty Frigyes ur, a temesvári kereskedelmi kamara titoknokja és ismert dolgozótársunk is meghívást kapott. Meg vagyunk győződve, hogy ki-

tűnő ismereteinél fogva méltólag képviselendő a Bánt nemzetgazdasági érdekeit.

+ Az egyesült cserkeszcsapatok vezére, Bangya, a kit már említettünk, 1848 előtt a Pozsonyban megjelent „Pannonia” című lap szerkesztője volt, a kit vállalatában Zerfi mint dolgozótárs támogatott. 1849-ben Bangya a magyar hadseregnek mint ezredes szolgált, aztán török szolgálatba és az izlámra átlépett, 1854-ben Sefer pasa által Circassiába a hadvezéri iroda főnökévé, s 1857-ben Omer pasa által dandárvezérnek nevezetett ki, s közelebből a cserkesz törzsfőnökök választották meg vezérökül. Föllepését az által tette föltölvő, hogy maga mellett két magyar betűszedőt tart, s kézi sajátója van.

+ A technikusok által Bécsben tartott bál eredménye: száz pengő forint az erdélyi muzeum javára elküldetett.

+ Szász Károly hazánkiát a kun-szentmiklósiak jölvő hó elsején egyhangulag lelkeszükke választották.

Hivatalos.

Törvényszéki hirdetések kivonatban.

A kolozsvármegyei cs. k. törv. szék f. é. febr. 18-ról 1281 sz. a. felhívja öv. báró Huszár Zsigmondnét, mint fia természetes gyámját, és részeit, ellenök, a Dörner Mihálynak tartozó 600 e. ft. iránt indított kereset védelmére. Feleletételi határidő 60 nap. Részire kirendelt ügyvéd Pataki József.

A tasnádi cs. k. járás hivatal mint törv. szék f. é. febr. 21-ről 399 sz. a. tudatja, hogy Szabó György és neje elfoglalt szödometri fekvő javait, József Sámuel részére f. é. mártius 30-án és ápril 22-én d. e. 9 órakor Szödometeren, a helyszínen, közérverésen elfogják adni.

A dézsmegyei cs. k. törv. szék f. é. febr. 24-ről 873 sz. a. felhívja Wass Annát, özvegy Iszlainét, ellene, Csató Kata özvegy Wass Adámmal által, 2375 és 1700 váltó rft. iránt indított kereset védelmére. Feleletételi határidő 45 nap. Részire kirendelt ügyvéd Brassai Károly, helyettes Vékony Ferencz.

A székely-udvarhelymegyei cs. k. törv. szék elnöksége f. é. márt. 3-ról 234 sz. a. pályázatot hirdet az ottan megürült törv. széki tanácsosi állomásra 1200 e. ft. évi fizetéssel. Az ajánlkozók adják be oda szabályszerű kérelmeiket négy hét alatt.

A kolozsvármegyei cs. k. törv. szék f. é. febr. 19-ről 1584 sz. a. csődöt hirdet kolozsvári szabó Zágráb János összes vagyonára. A hitelezők adják be követeléseiket f. é. ápril 15-éig.

A károly-fejérvármegyei cs. k. törv. szék tav. decemb. 31-ről 2181 sz. a. felhívja m.-sz. királyi birtokos, barátosi Tóth Andrászt vagy örökösait, ellenök, a cs. k. pénzügyvédség által, a házassági alapítványban tartozó 800 e. ft. iránt indított kereset védelmére. Tárgyalási hatánap f. é. ápril 24-e d. e. 9 órakor. Részokre kirendelt ügyvéd Sipos Pál.

A károly-fejérvármegyei cs. k. törvény-szék tav. dec. 31-ről 2175 sz. a. felhívja Hentler Imre örökösait, ellenök, a cs. k. pénzügyvédség által, a görög cathol. alapítványba tartozó 400 e. ft. tőke kamatja iránt indított kereset védelmére. Tárgyalási hatánap f. é. ápril 24-e d. e. 9 órakor. Részokre kirendelt ügyvéd Sipos Pál.

A károly-fejérvármegyei cs. k. törv. szék tav. decemb. 31-ről 2178 sz. a. felhívja Fosztó Mária, özvegy Imecs Andrásné örökösait, ellenök a cs. k. pénzügyvédség által, a balázsfalvi görög cathol. káplannak tartozó 1200 e. ft. tőke kamatja iránt indított kereset védelmére. Tárgyalási hatánap f. é. ápril 24-e d. e. 9 órakor. Részokre kirendelt ügyvéd Szebeni Ferencz.

A m.-vásárhelyi cs. k. járás törv. szék f. é. márt. 4-ről 1158 sz. a. felhívja Sándor Mihályt vagy örökösait Lászlót, Dénest, Ninát, Rózát és Mariát, ellenök ügyvéd Jakab János által, az Izeucz Imrénék tartozó 618 váltó ft. iránt indított kereset védelmére. Tárgyalási hatánap f. é. mártius 31-e d. e. 9 órakor. Részire kirendelt ügyvéd Dr. Scheitz Antal.

A nagy-ági bányá-igazgatóság 234 sz. a. tudatja, hogy az ottani irodában f. é. mártius 26-án 2110 darab aranyat és 475 rft. ezüst pénzt közérverés útján el fognak adni.

A brassómegyei cs. k. törv. szék elnöksége f. é. márt. 2-ről 144 sz. a. pályázatot hirdet az ottani törv. széki tanácsosi állomásra 1200 ez. ft. évi fizetéssel. Az ajánlkozók adják be oda szabályszerű kérelmeiket négy hét alatt.

Ausztriai birodalom.

— A milanoi hirlap jelenti: Ö Felsége megrendel, hogy a művészetek academiájában létező Napoleon-szobornak államköltegen illő talapat készíttessék s az aztán a közterekben állíttassék föl. Ö Felsége továbbá különböző jótékony czélokra 30,000 lírát utalványozni méltóztatott.

— Bécsből írják a P. N.-nak: „Ö cs. k. Felségek visszatérése után olasz földről, mint hallik, uj sor átalakító rendelet fog közhírre térni. Legközelebb az uzsora-pátens megszüntetését várják minden körben, mert ez, kapcsolatban az uj pénzlábrendszerral, enyhítőleg fog a pénzvásárra hatni. Várják az uj ipartörvény életbeletéptését, a gépekre szabott vám-díjak leszállítását, továbbá minden átviteli vám megszüntetését. Idejárul az uj zsidó-törvény, mely a zsidóknak tetemes könnyebbégeket nyújtand.”

Kétségtelen az is, hogy a protestans egyház ügyeit is mihamarabb rendezik és pedig—hallomás szerint—ugy, hogy minden törvényesen bevett vállalkozásokat az egyházi szabadság és önállás maximumában fog részesíttetni. természetesen a menyinyiben ezáltal a rom. kath. vallás nem szenved csokulást.

— Felöltő a kormány legújabb elhatározása a római foglalt seregnek fél dandárral szaporítása iránt. E ténylez sok minden gyanítást fűznek.

Külföld.

Anglia. Eleshetik az ember, de ismét fölkel, ha ember. Londonból márt. 7-ről kelt távirati sürgöny szerint Gladstone és Disraeli az nap uj meglámadást tettek a kormány ellen a theavim tárgyalában, de 285 szavazattal 123 ellen kisebbségben maradtak. Ily rosszul fejelemzett a különböző pártlörédek embereiből mulólag öszszehajtott ellenék. Kétségkívül a márcz. 4-ki szavazás is a chinai kérdésben kedvezőbben tñtt volna ki a kabinetre nézve, ha tudva lesz vala akkor a chinai császár hadüzenete Angolországhoz, vagy a chinaiaknak kiadott parancs, miszerint tamadják meg az angolokat, hol csak tudják. — A Cityben a kormány bukása rosz hatást szült a börzére. Csak ott uralkodik e fölött nagy örvendezés, hol Angolország nevéét gyűlölök. Az orosz érzelmű „Nord” 11 nagyobb és kisebb cikket közöl, melyekkel a nagy győzedelmet hirdeti és megüli. Azonban jó lesz a „Times” ez öreg komondor utatására a házból kitekinteni. Ez óriás-lap, mely rendszerint finom érzékkel szokta a közérzületet előre kitapogatni, a parlament feloszlatása vonatkozólag megjegyzi: „Az országrai hivatkozás eredménye meg fogja mutatni, hogy mi nézeteinkben az angol nemzeti szelle. ről nem csatalkozunk. Mert a pártvezérek háromszoros koalíciója se fogja a brit választóságok többségét lobogója alá gyujteni.

— A chinai pornek lényege — mond egy londoni levelező — kevés szavakban kifejezhető.

ez is bennünket szeretve átkaroland, és a legkitűnőbb társaságba bevezetend, melyet gondolhatunk, t. i. az emberiség leglángeszűbb képviselőinek körébe, az értelmiség felkentjei közé, kik az ezredévek hullámaiból nagy neveikkel kiemelkednek.

Sokszor panaszkodtunk a fölött, hogy kedves hazánk a külföldnek terra incognita volt; meg rosszszabul leszünk, ha majd ohajtani kénytelenítettünk, bár még tovább is terra incognitája maradna Európának. Ezen ohajtásra, ha van bennünk még némi szégyenlőség bizonyos dolgok iránt, könnyen vezetethetünk. A vasutak terjedése, az országutak, vízi-közlekedések javulása bennünket a külfölddel legszorosabb öszszeköttetésbe hozandnak, és az útazás könnyűsége sok idegent, ki világot látni, nemzeteket ismerni akar, áldott tereinkre vonzani. Ezek kétségtelenül kérdeni fogják, hogy hol vannak a magyar nemzet művészei és tudományos intézetei, hol vannak tudósaink csarnokai, hol ritkaságaik, történeti kincseink gyűjteményei, hol nagy férfaink szobrai?? Nagyon kétfelm, hogy avval megelőzünk fognak, a mit Budapestnek nekik mutathatni fognak; kétfelm, hogy nagyba fogják azt venni, a mire mint magyar ember találmányára és készítményére utalhatni alkalmunk lesz; kétfelm, hogy ennek folytán hasonszólótnak fogják tartani a magyar nemzetet más mivelt országokkal. Hanem egy körülmény fölött mégis igen elfog-nak csodálkozni, t. i. azon, hogy miképp lehet az indolentiának anynyi hatalmat maga fölött engedni, és miképp szerethette az anynyi természeti, szellemi adományokkal megáldott magyar inkább értelmiségi kétségbe vonatni — miután bizonyos oldalról már szaporodási tehetségét is elvittázták, — mig ha munkásságra magát eltökéli, javát előmozdítja, és a világ becsülését kivívja.

A munka nemesít. Ha majdan Magyarország történetét uj elvek alapján megírandják, azon korszakot, melyben a munkát még parasztnak valónak, lealázónak tartották, a következőtől, — melyben a munkásság — akár szellemi, akár anyagi téren forog-jon — legfőbb tiszteletre jut, nagyon megfogják egymástól kü-

lönöztetni. Tegyük tehát mindent, kimerültség és kifáradás nélkül, hogy ezen utóbbi korszak bekövetkezését sietessük. Majdnem mindenki vidéken csak olyan egyének, a kik távol-ban körben ismeretek, szeretetnek, tiszteltetnek. A körül-mények tehát kiválasztották, hogy hontársaik érdekébe üdvös befo-lyást vegyenek. Az ilyen egyének gondolják meg leginkább, hogy hazánk mindenesetre ismét, és pedig munkások által meg fog hódíttatni, de vajjon magyarok lesznek-e ezen munkások, igen kétséges; mert a mivelt, a tanulatlan, az iparos, a renyhe fölött uralkodni fog. Ezen egyének iparkodjanak oda, hogy társulatok bármely tudományos czélra alakuljanak, és a közös törek-vés, a közös oktatás, buzditás mindinkább az ismereteket ter-jessze. Mindannyi várak volnának e társulatok nemzetiségük védelmére, mindannyi telepítvények, a tudományos meghono-sítására, és az országos tudományos intézetek támogatására.

Nem szükség, hogy ily társulatok nagyobbiszéri academiák alapsabályait vegyék mintául; az ő szervezetük igen egyszerű lehet. Mindegyik, már a rendelkezésre álló erőkhöz képpest, bi-zonyos specialis czélt tűzhetne ki magának. Lehetnének történel-mi, asványtani, földirati, természetfajti, nyelvvelvöl stb. társu-latok. Ha azok tagjai nem is állanak szaktudósokból, az illető könyvek meghozatala, értekezések a gyűléseken, kísérletek, i-rásbeli kidolgozások magokat a tagokat is az ismeretek magasabb fokára emelnék, másokat is hozzájárulásra edesgetnének. Ki fogná szűkkeblüleg tagadni, hogy egyes ily társulatok díszes in-tézetekké fejlődhetnek, és hogy egyes tagok országos tekintélyre juthatnak?

Azért előre! Használjon mindenki anynyit, a menyinyit tud, — de kevesebbet se. Azon álláspont, melyet a sors minde-gyikünknek kitűzött, legyen alapja működésünknek; ha igazán tenni akarunk, minden állás kedvező. A jelszó napjainkban csak egy lehet: Apoljuk, terjeszszük a magyar tudományos-ságot!

Pesty Frigyes.

A cantoni kormányzó által egy brit lobogót viselő hajón elkövetett meggyalázás a népgazdasági szempontjából tekintendő, mint az 1842-diki nankingi szerződés által meg volt állapítva. Ennél fogva nem férhet semmi kétség hozzá, hogy a brit hatóságok ne lettek volna kötelezve elégtételkövetésre. A kínaiak, mint Palmerston is mondá — az Arrow-lobogót angol hajónak tartották, miből világos, hogy az angol lobogót nem akarták tisztelni. Ha az angol hatóságok nem követelnek elégtételt, méltán vonták volna magokra a kormány rosszallását s a büntetlen maradás a kínaiakat újabb megtámadásokra fogta volna felbátorítani, míg Canton közeléből az európaiak teljesen ki lettek volna rekesztve. Az európai factoriák Cantonban oly személyekből állanak, kiknek élete és vagyona azon hatalomtól függ, melyet illető lobogóik képviselnek; a lobogó leszaggatása azon jelentéssel bír, miszerint a kereskedők kiirtatását és legyilkoltatását vannak személtve. Ez összhangzó véleménye minden nemzetbeli embereknek, valakik kereskedelmi ügyekben vagy tengeri szolgálataiban forogtak Cantonban. Mindezek egy nézik a Seymour által alkalmazott rendszabályokat, a kiknek mulhatatlanul meg kelle történni. Ha már e rendszabályok oly pontig terjedtek, mit mindennek sajnálnia kell, ez csak annyiban lehet, hogy azon eljárás nem szült eredményt, s a legújabb hírek szerint is még eddig sem a legelőtér se eszközölt. A kérdés most a további eljárást illeti, mivel már egyszer a vizsgálatok. Nem tehetni föl, hogy az alsóházban csak öt képviselő is volna, a ki a dolgok jelen állásában állítani merészelne, miszerint Angliának lehetne most más választása, mint a hadi működés folytatása, valamit csak az ellenség alá leszelve. Szerencsére tetemes erősítések valának megindítva novemberben, míg mielőtt ezt a cantoni ösztöndöntést tudták vagy várták volna, s a francia hajóhad közreműködése is várható majd a kínai vizeken. Az utolsó hírek mutatják, hogy a kínaiak a hadviselésnek minden nemére elkészültek, s méreg és orviglió-láshoz sem irtoznak nyulni. Cobden sokat tud fecsegni a kínaiak erkölcséről s bölcsességéről, ámde majd ő is meglátja, miképp az európaiak elkeseredése e szeretetre méltó, elmes nép irányában oly fokra emelkedett, melyet ő képviselni se látszik. Egyedül a pártok össze-zavarodása az oka, hogy a jelenlegi alsóházzal kormányozni lehetetlen — s a kormány-főnöknek az ország becsületét és érdekeit védő s előmozdító rendszabályinak kivételése végett az országra kell hivatkozni, hogy majd egy hatályos többség támogatását bírassa.

A „Post“ szerint, Sir J. Bowring és Seymour admirálról sürgönyök érkeztek az angol kormányhoz. Jelentést tesznek azon megtámadásról, melyet számos kínai dzsunk-flottilla az angol hajóhad ellen intézett. A megtámadás jól átgondolva, a legnagyobb foku tengerapályakor történt, midőn a nagy hadihajók mozdulatlanul heverték, de mindemellett is vissza lőn verve. Seymour admirál 500 embernyi segédszolgálatot vart Singaporeból.

A Cantontól nyugatra fekvő elővárosokat január 12-én leégették az angol hajók. A város helyében is nagy égés volt látható. Hongkongban egy Easing nevű kínai péknek agyában azon pokoli terv született, hogy az egész gyarmatot egy csapással a más világra küldje; a miért is újdonsült kenyérszűkítőre éjjel mirenyt (egérkövet) tőn, és korán reggel Makaoba szökött. A kenyérben a mireny szerencsére fel lőn fedezve, miután többeknél, kik belőle ettek, a mérgezés előjelei mutatkoznak.

Franciaország. Palmerston alsó házi parlamenti legyőztetése Párisban mely benyomást okozott, és valamennyi árfolyam alábbszalását vonta maga után. A párisiak a parlament feloszlását és azt hiszik, hogy a premier az új választásoknál győzni fog.

Egy olasz lap s utánatöbb francia újság azt jelentette, hogy Ausztria a Bécsben levő szárd követnek kiadta utlevelét. E tudósítás helytelen, noha a két kormány oly rossz lábón áll egymás irányában, hogy követek kölcsönös visszahívásától lehet tartani. Míg Ausztria azon működik, hogy a nápolyi királyt a nyugati hatalmakkal kibékítse, ezek viszont a piemonti kormányt igyekeznek az ausztriai szaktitól megőni. Oroszország fondorlatival szemközt, mely, mint Piemontnek rossz szelleme, azt folyvást izgatja Ausztria ellen.

A francia kormány az angollal közösen működik a kínaiak ellen, e célból a francia hajóraj a kínai vizeken háromsorhajóval szaporítottott.

Napoleon császár nem akar nyugodni addig, míg a pápa általi koronázástól ki nem eszközi. Most a nancy-i püspököt utaztatja Rómába annak bevégzésére, mit Mörliot, a párisi úr érsek, mint mondják, oly nagy szerencsével megkezdett. A nancy-i püspök azon utatitást kapta, hogy mindent igérjen azon célból, miszerint a sz. atyát a Párisba való utazásra indíthassa.

A neufratelli kelés, legyen bár érett vagy nem érett, egyszer már föl akarták pattantani a nagy békecsináló városban. F. hó 5-én mint táviratozták, a porosz-svájci viszállyos ügyben a conferenciának már megvolt az első ülése. Ki tudja, hány lesz még ez inkább elv és becsületbeli kérdésben? Tan maga Napoleon sem, a ki a nyavalyás Svajcztot vizrevivé, s most alkalmasint szomjan ereszt el magát.

Az angol-persa szerződés még nincs aláírva, mint ismételve jelenve volt, a fordítás, másolatok stb. a kitűzött időpontra el nem készült. Egyébiránt a békeszerződvény pontjai már kétségeltlenül megállapítvák s csak a persa Sah szentesítése van hátra. Ez sem igen jöhet kétség alá, mert a Sah országában is, mint egy rossz házban, minden szeglet borulásként indult.

Párisból március 4-én írják: Itt általán azt hiszik, hogy Palmerston lord a parlamentet felfogja oszlalni, s az országra hivatkozván, döntő többséget nyerend. Franciaország erősíti hajóhadát, és az angol kormány, mely Sir J. Bowringot Chinából visszahívja, Chads admirált küldendi a kínai vizekre segédül. Seymour admirál mellé.

Törökország. Mint a „Agr. Z.“ írja, Bosniában keresztény tartományi zsinati hivatalolt egybe Banjalukába: a Serajevo, Mostar és Zvorniki vladikák febr. 11 és 18 közt Banjalukába már meg is fejezték, s velők együtt egy sereg pápa és fráter. Hírszerint, a telkész urak egy császári biztos elnöklete alatt tanácskoznak fognak azon módok és eszközök felett, miképp fogva a keresztény népesség társadalmi helyzetén javítani lehessen.

A moldovai megholt kaimakám erélyes ellensége lévén a fejedelemségek uniójának, érdekes szemmel tartani, kit rendelő utódjára a porta, miből ki fog tetelni, ha oly erős-e most is a portának az unió elleni magatartása, mint eddig. Megtörténhetik — írják Párisból az „Ind. belg.“-nek — hogy az angol vontatók, melyek fegyver — és lökésszerekkel rakott hajókat szállítanak a cserkeszeknek, bonyodalmakra fognak okot szolgáltatni. Bouteniff úr decemb. óta előterjesztéseket tőn e miatt a stambuli angol követnek. Az orosz kormány elhatározott szándék

déka a cserkeszek ellen tavaszkor hadjáratot indítani meg. Sárdor csárnak egy terv terjesztett föl, mely a sikerülés esetében, három év alatt az egész országnak az oroszok általi elfoglalását eredményezné. Azonban a lengyeleknek és magyaroknak, kik az angolok által támogatottak, becsapása minden ily tervet könnyen módosít hatand.

Bukurestből és Jassyból jelentik, hogy Talleyrand és Bulwer uraknak, kik Francia- és Angolország részéről az unjonzervezési bizottmány tagjai jelöltettek ki, megérkezése március első napjaiban váratik. Az ausztriai foglalt csapatoknak kivonulása mutató mozdulatok már meg is kezdettek.

Danilo vladika Párisba utazását orosz fondorlatnak tartják, az levén Oroszországnak törekvése, hogy Franciaországot, a Montenegro és Porta közötti viszállyban szövetkezésre bírja. Azonban ha szinte rá akadnaisa rég keresett szerencse füre a fekete bérecek fejedelme a tulajterik kabinetjének bármily erőlesei és anyagi segély iránti ígérteben, aligha fogna sokáig e szerencsének örülni, mert az ausztriai kabinet nem tűrheti tovább e sok ingerkedési és dalmat határszélén, s komolyan elhatározta a vladikával beláttatni azt, hogy Montenegro vazallhelyzetben áll a Portához s udvösebb leendő utóbbival kiegyeznie.

Stambulból febr. 20-án írják. Az előkészületek után itélve, nem sokára nagyszerű, véres háború fog kiútni a Kaukázusban. Az orosz nagy mérvben szerelik magokat az elszánt cserkesz lovasok ellen, kik év tizedek óta az ásiat- orosz politika legszébb tervén kardvashatkal keresztvonást húztak. Most már más színt öltött a dolog magára. Egy erős hadsereg arra van kirendelve, hogy a makacsokat ráncbaszedje: a cserkeszek is értik, hogy jelen van az eldöntő perc. Attól tartanak, hogy alig fog nekik sikerülni, az előbbi rendetlen csapatokkal eléggé ellentállhatni, a miért is hadseregükbe európai hadudant és fegyelmet akarnak behozni. Oly ütözönek néznek elébe, mely nem helyies természetű, s tán az európai diplomatiát is egy kissé érdekelné fogja. E oroszok, a törökökkel s ezekkel szövetségeseivel folytatott háború alatt, Kaukázusban védelmi állást vőnek. Sőt Shamyl a muridák főnöke velők egy már lejárt fegyverszünetet kötött. A többi cserkeszfőnök a moskovitáknak sok kárt okoztak s az általok önkényesen kiirtott hegyi erdőket megszállták ugyan: egymásközt azonban háborúban éltek. Az oroszok elhatározták ebből hasznót húzni. Nagyszerű előkészületeket tesznek a hegyi lakók meghódítására, és mintegy 140 ezer emberből álló jól fegyelmezett és edzett hadsereggel rendelkeznek, mely déli Oroszországból főleg Krimből Tiflisbe van árendelve. E veszély meglökenté a kaukázsi nép három legkiválóbb főnökét, Emir Shamylt, Emir Naitot és Sefer paszt. Ezek egymásközt a legkomolyabb tanácskozlatoattartván, egyküldöttséget küldöttek Stambulba, érintkeztek az ottani ügynökökkel, a nélkül, hogy ezt az orosz követ s a török rendőrség megtudta volna, visszatértek aztán ismét hegyeikbe s kibékültek egymással. Néhány hét előtt ismét összejöven elhatározták, hogy minden feltekenység elkerülése végett a minden törzsből összeállítandó s megtámadolag működő hadtest élére egy jelesidegen tábornoktallítsanak. A választás, (mint már jelenték) Mehemet bey-re, a magyar születésű Bangyara eszt, ki a török hadseregben szolgál ezredesi minőségben. Ez egy cserkesz hercegötöl birnöl, a tábornok főnöke volt Sefer pasa alatt, s hat ütözében győzte le az oroszokat. Angol hajók lökésszer- és fegyverrakományul utban vannak már a cserkeszek

hez, a miért is az oroszok nem fogják a cserkeszeket készületlen találni.

Ujposta.

Az angol miniszter-krisis folyvást feszültsgébtartja a szigetországát a continenst. A „Times“ szerint a kormány vereségemarcz. 4-kén reggel a Cityben közszajnálatot s lehángoltságot okozott. Liver poolban egészen kedvetlenül volt a benyomás, a kereskedő oszlályt se véve ki; mert tudni kell azt, hogy Angliában mindig népszerű az oly háború, melynek célja az angol ipar és kereskedésnek új piacot nyitni. Hadd dörögjön az ég, csak hogy áldást hullasson Londonvárosra már is Palmerston t választja jelöltjének Russell ellenében. A vidéken a sajtó nagy hévvel nyilatkozik a miniszterelnök mellett, s mindenfelől hallszik, mint készítik a bizalmi feliratokat csaknem példatlan egyetértéssel a jelen kormány javára. A Citynek kiált soha se történt oly egyérmű demonstratioja, mond a „Times.“ Sőt az alsóházban is az utolsó szavazás óta új győzelmet nyert a kabinet az ellenzék felett, melynek egyik vezére, Disraeli, a házat adó megtagadásra akar rávenni, de pártolásra nem talált.

Egy angol fölhatalmazott fog Chinába küldetni, mint hiszik, lord Elgin, oly célból, hogy egyenesen a kínai császárral békealkudozást kezdjen. Azonban ez a hongkongi kormányzó Bowring visszahívását semmiképpen se fogja maga után vonni, a kinek érdemeit, a miniszterelnök alsóházban tett megjegyzése szerint igen jogtalanul s oly modorban támadtaták meg, mely őt bálulásra indította. Ugyanaz alsóházban ismételt Palmerston, hogy a kormány politikája ugyanaz maradand, t. i. Chinában szintugy mint máshol ottalmazni az angol általvalók életét s vagyonát; Angolország szerződésszerű jogait fentatani, s a Chinával való viszonyokat javítani. Az új parlament május fele fogna egybeülni. S az eddig nyilvánosult jelekből itélve, a jelen kormány parthívei képezendik az új házat.

Az angol felsóházban l. Clarendon hivatalosan jelenté miképp 4-kén Párisban szerződés iratott alá lord Cowley és Feruk-khán között, miután az angol kormány meggyőződött arról, hogy Feruk-khán az e célra szükséges teljeshatalommal el volt látva.

A neuenburgi conferentia első ülésén, a melyben csak Ausztria, Franciaország, Anglia és Oroszország teljeshatalmazottjai vőnek részt, az alkudozások fő basisul a porosz király lemondását vették fel minen, Neuenburgot illető jogairól. Ez eléggé megfaji a porosz teljeshatalmazott Hatzfeld grófnak jelen nem létét, mint ki előre érezhette a safrány illatját. A porosz követnek a marc. 7-ki ülésben kellett kijelenteni, ha elfogadja-e e básiit és minő feltételek alatt, a svájci képviselőt aztán fogják kihallgatni. A neuenburgi ügyet, mint apró nyugót, sietnek félretenni a nagyhatalmak. Poroszország pedig elmondhatja: Perel extra dominium s nyerj semmit.

Moldovai kaimakám Vagorid és Miklós hget nevezte ki a portai teljeshatalmazottjává.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: BERDE ÁRON.

H I R D E T É S E K.

(122) A cs. k. országon szabadalmazott

Orláti és Felsőkercezi

GÉPPAPÍR-GYÁRAI

Kiesling R. és társai-nak ezennel tisztelettel értesítik a nagyérdemű közönséget, hogy a vevők nagyobb kényelmére, iró és nyomtató géppapírokat minden fajta-jából, a legdurvabbtól elrendezett raktárakat állítottak és tartanak fenn Szebenben, Brassóban, Segesváron, M. Vásarhelyen, Kolozsvárt és Bukarestben és azokat szabott gyári áron a legjutányosabban árulták.

Az említett raktárakban megrendelések is elfogadtnak rendkívüli, az árjegyzékben netalán nem foglalt papírfajtákra, mustra szerint és pontos végrehajtásukban hiba nem léssen.

A gyáriraktár Kolozsvárt Bányai Károly urnak „A LEVÉLHEZ“ címzett kereskedésben a b. Jósika-féle házban van.

(106) (3—3) Ifj. gr. Bethlen Sándornak Intradamban, Naszdótl 1/2 órányira 50 darab kővér ökre és 10 darab kővér tehene eladó. A hizlász történt elebb moslékon, később szénán, végre darán. A venni-akarók értekezhetnek magával a gróffal Apa-nagyfaluban.

(1—3) Die k. k. Landespriv. mechanischen PAPIERFABRIKEN zu Orlat und Oberkerz

von R. Kiesling et Cie. haben hiemit die Ehre ihren verehrten Herrn Abnehmern die ergebene Anzeige zu machen, dass dieselben zur grössern Bequemlichkeit, der P. T. Herren in allen Gattungen Maschinen-Schreib- und Druckpapieren von der feinsten bis zu der ordinärsten Sorte herab, wohl assortierte Niederlage in Hermannstadt, Cronstadt, Schässburg, M. Vásarhely, Clausenburg u. Bukarest erhalten, wo zu den festgesetzten Fabriks-Preisen billigt verkauft wird.

In benannten Niederlagen werden auch Bestellungen auf aussergewöhnliche, in den Preis-Courrant allenfalls nicht enthaltenen Papier-Gattungen nach Muster angenommen und prompt effectuirt.

Die Fabriks-Niederlage befindet sich in Clausenburg bei Carl Bányai, ZUM BRIEFEN im B. Jósika-schen Hause.

(114) (3—3) Egy igen jól ellátott vastengély utazó szekér, — és két szekér felig használt vastengélyvel, — három ló hámostul és 3 boglya széná, — 6 borok hordó száma eladók. Értekezhetni hid-utczában 313 számú háznál Sallai István „tevéhez“ címzett.

(108) (2—3) fűszer- kereskedésében, ki is finom cukor, kávé és mindennemű fűszereit a legillendőbb áron ajánlja.

Erdélyi földtehermentesítési kötelezvények kivétele és be- vásárlása.

Kabdebo Kristóf S. (Váltószobája Nagy-Szebenben) ezennel közhírül adja, miként kész azon t. cz. földes uraságok részére, kik őt kellő földhalmazvánnyal megbizni szándékoznak, minden egy a tökélt, mint a kamatot illető földtehermentesítési kötelezvények szerzésére vonatkozó ügyleteket, melyek: lehajtsi fizetések engedése iránti folyamodványok, kötelezvények kivétele és megküldése, — minden kívánt biztosítási eszközle mellett legfeljebb egy százaléknyi igen mérsékelt jutalom díjért — legpontosabban eligazítani, egy szinten kötelezvényeket árfolyamukban megvásárolni és körülményekhez képest a remélendő töke- és kamat-kötelezvényekre kész előrelegekkel szolgálni.

(119) (1—3) KIADÓ SZÁLLÁS ÉS KERT.

Külső szén-májális-utczában, több szobából álló szállás, ez évi Szt. György nap-tól kezdődik, egy vagy több évekre kiadó; — van hozzá istálló, egy tágas luczernás, veteményes és gyümölcsös kert. Értekezhetni a tulajdonossal ott helyt 36 szám alatt.

(99) (3—3) Van szerencsém a nagyérdemű közönséget figyelmeztetni, hogy mint mag-kereskedő

Mayr Károly urnak erdélyi bizományosánál, nálam idei hozatalból szembeütnő olcsó áron kapható minden nemű vetyemény, valamint többféle virág-mag a legfrissebb és legbiztosabb minőségben, így luczerna, lóhere és burgundi répa, melyeknek jóságáról kezesseget vállallok; e mellett elfogadok Mayr Károly ur kiterjedt árjegyzékében megnevezett magvakra megrendeléseket, legyen az bármely csekély, vagy nagy mennyiségben, melyet a tisztelt megrendelő a pesti árjegyzékben kitett árban, a fuvarbér hozzá-számitása mellett, kaphatja Nagy magraktáromat különös figyelmökbe ajánlom a vidéki kereskedő uraknak, kik külön kedvezményben részesülnek. Megrendeléseiknél hamarabb beküldeni sziveskedjenek, Art jegyzékkel ingyen szolgállok.

Taufner Ferencz, fűszerkereskedő.

(121) (2—8) Alót ir ajánlja újból bőven ellátott

Nagyszerű Porcellán-Raktárát, Belső-közeputca, 462 szám alatt, holott is kaphatók olcsó gyári árban a legjobb fajú porcellán edények, melyek erősségükre és tartósságukra néz gazdasági tekintetből különösen ajánlatok u. m. különféle nagyságu és színezetű tányérok, estálok, Asztali terítékek, dusvázalással. Nagy mennyiségű kávé és theás findziák és kanak a legizetesebb minőségben. Ugy szinten mindenféle ház szükségesét kívántató edények és számtalan luxus-árgyak.

Szenkovits Márton.